

Ф. Саломов. — Италияларда мақол бор: традиторе — традиторе. Бу таржимон — хоина дегани.

З. Исомиддинов. — Башка бир қоңа ҳам маълум: мутаржим—мутарифнинг дўстси. Ҳон эмас — дўст! Гапни иккى қаралма-қарши кутбдан бошлади. Таржимачилини ишининг раввиғига халал етказадиган тўйсаноқ нимода деб биласка!

Ф. С. — Тўйсаноқ! Башка зинёларни кўя турдилек, ҳатто сўзшунос олимларни, бъозинда ёзувчиликномизнинг ўзлари ҳам таржимонни иккى тилини билиш билан боғлиқ анчани юмуши деб биллигиди.

З. И. — Чиндан ҳам, таржима мактабимиз бу улуг зот олдида бенихоя қардор. Данте, Сервантес, Руставели, Шекспир, Байрон, Пушкин, Толстой, Тагор асарлари жадон халқлари тилларга анча тўйки таржима қўлинига ҳавасим келади.

Ф. С. — Мана ба рақамларга эътибор қилинг: 1918—1986 йиллар бадалида мамлакатимизда классиклар асарларининг чотири тўйкетани Найоний, 42-йирнада турди. Шоҳримизнинг асарлари 155 марта 3 миллион 943 минг нусхада нашр этилган. Бу тарафдан Найоний И. Бунин, О. Туманян, Шолом Алейхем, Павел Мирский, Андрей Улит, Абулла Тўйик ва башка адабиердан келинди.

З. И. — Таржима даргоҳида ҳавас инса азалиглини ҳам бор, албатт. Қодир Мирхамедов, Вахоб Рӯзиматов, Иброҳим Гафуров, Озод Шарафиддинов, Низом Комилов, Ҳизбздин Муҳаммадхонов, Куброҳ Ҳаҷдоров, Ҳасан Тўрабеков, Холидж Ахорров, Аслид Рашидов, Мирз Ҳакимов ва башка таржимонлернинг ҳар бирни қочандан-қочча асарларни руҳий дунёмизга олиб кирдилар.

Ф. С. — Айнан вақтда дилини гашлайдиган ишларден ҳам кўз юмб бўлмайди. Аллақақонар таржима қилинни керак бўлган жадон адабиётни обидалари назардан четда қолиб, бъозинда қўёллардаги ўтрамине ёки қалсанг «асар»лар ҳам потирларబосилиб ётди. Шундай эмас!

З. И. — Энса когоғ, энса разбат, энса меблаг...

Ф. С. — Марказий нашрнётлардаги айрим икономикнинг тулишиб бершишларга ҳам лол қалсан киши. Бўйда ўзбек адабиётнинг ўнлаб сара асарлари таржимага нафет кутуб, сарғаниб ётибди-ю, ёзларда айрим кўлбла «классикларининг қалин китоблари, таржима баҳона, «қайта ишланиб, кавторлаштирилиб, ўн минг ва юз минглаб нусхаларда «вафрак» қилинмоқда. Бу адабиётнини обўрсизлантириди-ку. Наҳотки, таржиманиннинг вазифаси шу бўйса!

З. И. — Қизни: ортигина дарақсанига кўтарилим, фокат таржимада тугилиб, таржимада барҳам топиб кетадиган асарлар пайдо бўлди.. Бу яхши яхшар, шекилин! Гўхиджон қалсан киши: Озод Шарафиддиновга ўшаш битте-яримта бутун мунаққиду бу сингари «таржиманиннинг наирларнинг айтса, ҳалини «классиклар» иносифга келиш, илатни бартарап этиш ўнинг, тандикнинг ўзини.. бартарап этишга тушадилар. Мунаққидин, унинг таржиман ҳолини «ўргана» бошлигади.

Ф. С. — «Шаҳар бедарвоза эмас», дейдилар. Таржима ҳам бундан мустасно булласнинг керак. Афсуски, ким ниманы ҳоҳласа ўшани таржима келади...

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

Олтмишининг йилларининг оҳирлариде «Гулистан» журналининг бир неча сонидаги Расуҳ Ҳамзатовинг «Менинг Догистоним» асарин таржимаси (таржимон Э. Воҳидов) босилига бошлади. Нима бўлди.. таржиманинн давомини чот этиш тўстадан тўхтатиди. Китоб бўлниш ҳам чиқади. Ҳамон «Менинг Догистоним»даги дарак ўй.

Ф. С. — Шундай кисмет қирғиз адиди Тўлаган Қосимбековинг «Синган қилин» романин таржимаси бошига (таржимон Т. Адабиёбов) ҳам тушди. «Эркин таржимаси кўнглини ҳам ўзимни ўзбек таржимада тасвири, қирғиз милий турмуш тарзининг ёркимини лаҳзапларни каби, романнинг «қалтаси», иносифни ўзимни кирғизди. Адабиётни оғизлайдиган айтадиган.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадискирди керади.

З. И. — ... ёки, аксина — керакли ишларга кўзга милион марта кеталаштириб кўрсатдиган булуп шиша остидан ҳадиски

ВОКЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

АБДУРАҲМОН ЖОМИНИНГ 575 ЙИЛЛIGИГА

МУҲАББАТ ДОСТОНИ

Абдураҳмон Жомий (1414—1492) форс-тожик шеъриятининг устод санъаткоридир. У ўз даврида кўплаб ширларга устоилик қилган. Алишер Навоий Жомийни бўйдадеб ёздид:

Агар пил ўлса Хисрав

в Низомий,

Эрур юз пил чоғлини

пил Жомий.

Навоийдек улуг шоир ва мутафаккира пир бўлган Жомий фазули хунарда ҳам ягона бўлган. У факат шонр сифатида эмас, улуг файласуф ва қонунушос (ста касби), диний арабб об юзбешатдан, тишинос олим ва иктиносидёт соҳаларида ҳам ўз замонесида мўтабар шахс бўлган.

Абдураҳмон Жомий ўз асрларидан дўстлик, ҳамкорлик, адолету эҳсон, ишку муҳаббат, покизлик ва осо-ишиштанини тарби этган. Шонр асрларидан, хусусан, унинг эпик полтонлоридан маври-фидидакти, мажозий та-факур илориги ишни ве сўфи-ёна қарашларга хос деб бахоланик келинган. Бу но-тўри. Абдураҳмон Жомий ўзининг «Хафт авранг» («Етти тахт») эти дostonи билан маъна беш асрларни, барча достониасларга ибрат бўлп мелмоқда. Айниқса, шонринг

ОШИҚЛИК КАМОЛАТИ ҲАҚИДА СУЗ БИТМОҚ ВА НАЗМ КИТОБИ ОВОЗИНИ УНГА ПАЙВАСТА ЭТМОҚ

Муҳаббат дардиси дил, дил эмасdir. Фаму савдosi ўйқ ўнгига эмасdir. Жаҳондии дил ўзгур сен ишқ ганида, Яшарсан баҳтиёр ишқ оламида. Кинининг қалбидан ишқ бўлмасин кам, Бениш дил бўлмасин оламда ҳеч ҳам! Шаҳрим Амъон, Рабузий (XIV аср), Дурбек (XV аср), Ҳозин (XIX аср) Юсуфу Зулайхонга сифатида соти ол-гани, сўнг Мирз Азииз вафот этиб, Юсуф Азииз (зоҳ ва-эзри) бўлган хотобхона Зулайхонни катта хотинидек кўрсатади.

Аммо шоир яратган бу аср аёл зотининг ҳеч қаркин-маслини, агар у баҳти бўлса, гузаллигига пуртур етмаслини, аксинча яшарини ҳақидади. Жомийданд Амъон, Рабузий (XIV аср), Дурбек (XV аср), Ҳозин (XIX аср) Юсуфу Зулайхонни яратар экан, уни афона-вий шахездан эмас, реал инсон сифатида маҳорат билан тасвирилайди. Мавзур муҳаббат киссасини бадин ифода этган улуг шоир тавалудига бўйил 575 йил тўди. Бу юбилей республика мизада ҳам кенг миқёсда нишонланмоқда.

Куйидан унинг «Юсуф ва Зулайхон»дан айрим ўрининг ўзбекборингизга ҳавола билади. Сизнинг «Қаерда

Айниқсан бош қаҳрамони Зулайхон. У гўзалик ва пок-

Абдураҳмон Жомий

Заковат аҳли они қисла эъзоз. Кўтарсан бу фалакда оху ағрон. Само қоюлдлар кўздин тўқар қон. Шеъримга баҳши этай мел тоғи торак, Самовот айлагай шунда муборак.

ТАФАККУР БҮСТОНИДАН СУЗ ГУЛЛАРИНИ УЗМОҚ ВА УНДАН КОМИЛАН БИР ШЕРЬИРИ

ГУЛДАСТА ТУЗМОҚ

Муҳаббат дафтарин очувчи сўзидир, Гулстистон атрини сочувчи сўзидир. Зако аҳлига сўздан хорли ўлмас, Жаҳонда сўз каби ёдгорли ўлмас. Азалдан бўлса не оламда пайдо, Худо бир сўз билан этмиш хувайдо, Каламга сўз дедикни «кофу нун»¹ ёз, Ки борлиқ бўлди бу сўз ойрла оғоз. Қаламнинг қоғи уз кофдин яралди, Сахо фаворасидан нур тараради. Замини осмонда ҳар икни бор, Бу фавора иуридан масти хуммур, Аният васфи била тил бубул ўлгай, Муҳаббат гулишанидан бир гул ўлгай. Шамолни ишқ этакдан торгтан он, Ўзқар гулзордид ташти хиромон. Куломигинга этиб ўтлагандай, Олии ақлу хүшингиз айлагай мот. Кўнгил азмими қизган чори оҳанг, Аният жойлар катнига гунгичадек таң. Гоҳи лабин севинчдан этаҳа хандон, Гоҳи гамдин этар кўзларин гирён. Қулар андан дилдида дарди борлар, Ва ундан ўтлагандай баҳтийлар. Шондлик шуғлини бирда кексайланни, Қарлини заъфидин энди майнибон. Цилимда ўшурин сирин этай фом, Кулар андия жаҳон, андия тўқар ёш. Ширини Ҳусрави эскидри чандон, Езай мен ишқ ҳақида янги достои, Утибдур наубатнинг Лайлию Мажнун, Тўти янглини таъбиғат этини хувайдо Юсуф зебо, Зулайхон унга шайдо.

Олимжон БЎРИЕВ таржимаси

1. Сўз ёрдамида дунёнинг яратилган ҳақидаги ривоятга ишора

ҲАМЗАГА БАФИШЛАНДИ

Республикаимизда рево-люцион шоир, композитор, драматург Ҳамза Ҳакимзода Низомининг 100 йилини юбилейнинг кенг таъбэрларни кўримлоқда.

Малумки, Ҳамза ҳаётни ва ижодий фолиятнинг асосий кисмиси Фаронса области билан бўлғиц. Шонр шу ерда турғилди, инклибони китуб олди, шеърлар ва драмалар ёзи, театр турасин туди, босмача ва драмдор-

жалдишилди, шоирларни таъбэрларидан кўримлоқда.

Ҳобайл май обинин бошларидан бўлниб ўтади. Шу кунларда колхоз ва совхозларда, тежиникум ва олий ўқув юртларда шу санаға бағишланган шеъсаларни кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

Якнида унга ўзлаб ишадар юртларни айланади. Бу ерда «Ҳамзага бафар» таннанларига бу ерда катта таъбэрларни кўримлоқда.

Ҳобайл май обинин бошларидан бўлниб ўтади. Шу кунларда колхоз ва совхозларда, тежиникум ва олий ўқув юртларда шу санаға бағишланган шеъсаларни кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

У Қўшвоқов фотоси

Батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

Якнида унга ўзлаб ишадар юртларни айланади. Бу ерда «Ҳамзага бафар» таннанларига бу ерда катта таъбэрларни кўримлоқда.

Ҳобайл май обинин бошларидан бўлниб ўтади. Шу кунларда колхоз ва совхозларда, тежиникум ва олий ўқув юртларда шу санаға бағишланган шеъсаларни кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

СУРАТЛАРДА: шу кечалари, илмий конференциялар, Ҳамзани кўрган, сух-

батлашганини кишилар билан учрашувлар бўлиб ўтмадо.

АЗИЗ ҲАМҚИШЛОҚ
ЎҚУВЧИЛАР!

Сизларга кўпдан бўён мақтаби ёзиши кўнглигма туғиб юрардим. Ҳозир шу ниҳиятам амалга ошаёттанидан ниҳоятда бахтиерман. Сизларга ёзмочи бўлган фикр-мулоҳазаларим, ўй-хадларим, гоҳ ёник, гоҳ маҳзун изтиборларим шунчалар кўпки, хис-ҳаъжонларимни жилолавлаб бор нуцатга жамлаш қийин бўлашти. Келинг, асосий мақсадга кўча-лоҳаларик.

Мактабни тутгатнимига ўн олти йил бўлди. Ўн олти йил бир йигитнинг умри. Ўн олти йил бурун экингтан даражатлар аллақачон мева бера бошлиди. Ўн олти йилни, жонларни ёзмошиб, қадордан мактабимага ва азиз ўқитувчиларимни ёди бинан яшайман. Бир нафас бўлса-да, уларни унтулмайди. Чунки хотирада қолган нарсалар муқаддас ва абадий. Хотира инсон умрининг мазмунни ва моҳитини белгилайди. Ҳали ҳаёз нуз Руҳин Ҳайдарова, Норбобиши Ахмедова, Бахром Марданов, Ҳикмат Йўлдушев, Нажим Сувонов, Аҳмад Очилов, Гулжони Фаттохова, Самад Бозоров, Ярош Сувонов (барчи муаллимлариминг номини айтолмаганин учун узр сур'ман) каби узот ўқитувчиларинг сабоқлари, доно-

үйтлари хотирамда муҳранинг қолган. Уларнинг олдида ҳали узолмаган қарзларим кўп...

Мактуб ёзишидан мақсадим мутлақо бошқа. Ўн олти йилдан бўён ўзгармаган эски мактаб биноси, қишлоқ ҳаётининг ечилимаган талаб муммомлари, ўзгармай келалтади мудит ҳақида ёзмошиб. Бир таплар фақат мен таълим олган В. Маяковский номидаги ўрта мактаб учун эмас, балки Навоий район, Жалойр қишлоғига жойлашган Г. Дмитров номидаги. Э. Тельман номидаги ўрта мактаблар ва Мусо Жалил номидаги саккиз йилини мактабга ҳам бевосита алоқадор. Мактабларда 2117 нафар ўқувчи ўйниди. Уларга 147 нафар ўқитувчи дарс беради. «Ўқиди» «дарс беради» деб ёзалимсан, уларни бундан юрагимнинг аллақарлари оғрип пайдо бўлтилди. Сабаби, мазкур мактабларни тутгатиб олди ўтга таълим маҳсус ўқув юргатларига ўқиши кириш учун куражат топширадиганлар сони йилдан йилга камашиб боряпти. Сўнгти бешолти йил ичада барнома билан санарни ўқувчигина олди ўқув юргатларига ўқишига кириди. Бунга ким айбор? Уларнинг ўзларими, ота-оналарими ёки таълим берадиган ўқитувчиларни?

Назаримда, бу масалада ҳар учала нунтада ҳам етарли-ча айб бор.

ЖОНИ ТЕМИРДАН ЭМАС...

«ҲАМҚИШЛОҚЛАРИМГА МАКТУБЛАР» ТУРКУМИДАН

Назаримда, бу масалада ҳар учала нунтада ҳам етарли-ча айб бор.

Биз бугун онгимизни,

викодномизни қайта курб

уғономасак, етага кеч бўла-

ди. Жуда кеч Биз кетаёт-

ган вагон давронинг шиддат-

ни ўйлайдиган инсон бўла-

(афсуси бундай ота-оналар

жуда нама), нур устига альо-

нур. Тушунмаса-чи? Ана

сизга оғир! Пахта йигим-

теримни давридаги ҳангоми-

ни, адабиёт, математика ва

қулаган барча фанлар сири-

ни ўрганимдир.

Ҳадамият тутлар барг-

езини биланоқ хонадонларга

пилла кутиши топширадилди.

Кур боқин бир бир ярим

юнга қуажат топширадиган-

лар сони йилдан йилга кама-

шиб боряпти. Сўнгти беш-

олти йил ичада барнома бил-

анга санарни ўқувчигина олди

юнга қуажат топширадиган-

ларни ўйга ташадидиган.

Худди шундай оғир ва

мураккаб шароит ўн олти

йил бурун ҳам бор эди. Ун-

да фақат инсон, оиласлави

пурдат ўйқади. Чунки

бўлгарлар ҳам 50-йиллардаги

омборхоналарни эслатади.

Маддий ўсни, шаклланиш

мутлақо замон талабларига

жавоб бермайди. Лекин

худди шундай оғирни

худди шундай оғирни